

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 266/2014
04.02.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Гордане Ајншпилер-Поповић, Предрага Трифуновића, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Република Србија коју заступа Републички јавни правобранилац, против туженог Ц. з. п. и т. и. д.о.о. у стечају из З., кога заступа пуномоћник С.Б., адвокат из З., ради утврђења права својине и излучења из стечајне масе, вредност предмета спора 500.000,00 динара, одлучујући о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 6577/13 од 14.07.2014. године, у седници већа одржаној дана 04.02.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж бр. 6577/13 од 14.07.2014. године и пресуда Привредног суда у Зајечару П бр. 167/13 од 28.05.2013. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Зајечару П бр. 167/2013 од 28.05.2013. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се према туженом утврди да је тужилац власник непокретности које се воде код службе за катастар непокретности у Зајечару по поседовним листовима 8322, 10472, 16389, 7144, 12756 и 17090 све КО Зајечар, те да се наведене непокретности излуче из стечајне масе туженог, као стечајног дужника. Обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног посутпка исплати износ од 132.280,00 динара.

Привредни апелациони суд је побијаном пресудом Пж бр. 6577/13 од 14.07.2014. године, одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду Привредног суда у Зајечару.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио посебну ревизију због погрешне примене материјалног права. Иста је заснована на одредби члана 404. ЗПП, због потребе да се спречи незаконито отуђење имовине Републике Србије, будући да је тужени у стечају, а да су нижестепени судови, доношењем побијаних одлука без правног основа конвертовали право коришћења у право својине туженог, на спорним непокретностима супротно одредбама Закона о

планирању и уређењу простора, ранијег Закона о средствима у својини Републике Србије, а сада Закона о јавној својини.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ... 55/14), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде, која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Како је предмет тужбеног захтева утврђење права својине и излучење из стечајне масе непокретности на којима је одређено право било предмет оснивачког улога тужиоца приликом оснивања правног предходника туженог, постоји потреба да Врховни касациони суд да адекватно тумачење одредби Закона о пивредним друштвима и Закона о јавној својини, којима је регулисан правни статус непокретности у државној својини које су предмет оснивачког улога у друштво капитала чији је оснивач држава.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП и одлучио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању Влада Републике Србије је решењем 05022-8161/200Б од 31.08.2006. године дала претходну сагласност на одлуку о статусној промени поделом уз оснивање коју је донео управни одбор И. з. и. у п. С. дана 21.07.2006. године, на основу које је дана 14.09.2006. године донета одлука о оснивању туженог. У члану 3. Одлуке наведено је да друштво послује средствима у државној својини, а у члану 6. да је оснивач друштва Република Србија, док је у члану 8. наведено да средства за оснивање и почетак рада друштва чине непокретности, опрема и друга средства, укупне књиговодствене вредности 96.000.000,00 динара према спецификацији која је извршена деобним билансом о разграничењу средстава права и обавеза И. з. и. у п. С. на дан 31.12.2005. године и да та средстава представљају укупан основни капитал друштва који је унет у целости на дан 31.12.2005. године. Као неспорно је међу странкама утврђено да је код Службе за катастар непокретности у Зајечару по поседовним листовима 8322, 10472, 16389, 7144, 12756 и 17090 све КО Зајечар тужени уписан као корисник, а тужилац као власник непокретности, које у природи углавном представљају пољопривредно земљиште. У поступаку стечаја који је отворен над туженим, тужилац је пријавио своје излучно право на спорним непокретностима, али му је излучни захтев одбијен.

Код овако утврђених чињеница применом члана 2, 13. и 110. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“ бр. 125/04) нижестепени судови су одбили тужбени захтев за утврђење права својине тужиоца на наведеним непокретностима као и права на излучење из стечајне масе туженог.

По становишту нижестепених судова уношењем непокретности као оснивачког улога у новоосновано предузеће, овде туженог, престало је право својине тужиоца као оснивача и улагача на предметним непокретностима.

Одредбом члана 2. наведеног Закона о привредним друштвима прописано је да је привредно друштво правно лице које оснивају оснивачким актом правна или физичка лица ради обављања делатности у циљу стицања добити. Оснивачки улог према члану 110. истог закона може бити новчани и неновчани укључујући и извршени рад и пружане услуге друштву. Неновчани улози су улози у стварима и правима, раду и услугама, као и акције и удели у другим друштвима. Ствари које могу бити улог у друштво су роба, материјал, неокретности, опрема и друго. Одредбом члана 13. став 6. истог закона прописано је да када је предмет улога својина сви унети улози у имовину привредног друштва, својина су друштва, а сагласно ставу 8. истог члана ортаци, чланови и акционари привредног друштва немају право на повраћај улога или на камату на улог у привредно друштво.

Међу странкама није спорно да је оснивач туженог Република Србија, а према цитираним законским одредбама оснивач нема право на повраћај улога. Споран је међутим закључак нижестепених судова да је уношењем непокретности као оснивачког улога у новоосновано привредно друштво престало право својине тужиоца као оснивача на предметним непокретностима. Ово са разлога што по одредби става 6. члана 13. релевантног Закона о привредним друштвима само када је предмет улога својина унети улог у имовину привредног друштва постаје својина тог друштва. Сама чињеница да је тужени настао поделом уз оснивање, да је оснивач Република Србија и да је у члану 8. одлуке о оснивању наведено да средства за оснивање и почетак рада туженог чине непокретности, опрема и друга средства укупне књиговодствене вредности у износу од 96.000.000,00 динара не значи да је оснивачки улог била својина на спорним непокретностима, тим пре што је у члану 3. одлуке о оснивању наведено да друштво послује средствима у државној својини, те да се предметне непокретности у катастру непокретности воде као власништво Републике Србије чији је корисник тужени.

Поред наведеног тужени је настао статусном променом, поделом уз оснивање на основу одлуке управног одбора И. з. и. у п. С. из Б., те му је претежна делатност истраживање и експериментални развој у биотехничким наукама. Закон о научно истраживачкој делатности (Службени гласник РС бр.110/05...18/10) у члану 36. став 1. и 2. прописује да институт чији је оснивач Република Србија послује средствима у државној својини, (исту одредбу садржи и претходни закон Службени гласник РС 52/93,110/05) те да користи непокретности и друга средства у складу са законом којим се уређују средства у својини Републике Србије.

Закон о јавној својини („Службени гласник РС“ 72/11 и 88/13) на основу кога је престао да важи Закон о средствима у својини Републике Србије не прописује аутоматску конверзију права коришћења на непокретности у државној својини у право својине на тим непокретностима. Члан 45. став 1. истог закона прописује да јавно предузеће или друштво капитала чији је оснивач, односно члан Република Србија, Аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе које на дан ступања на снагу има право коришћења на непокретностима у државној својини, које чини део или укупан капитал тих правних лица, стиче право својине на тим непокретностима сагласно одредбама члана 42, 43. и 72. овог закона. Чланом 42. и 43. истог закона регулисано је улагање Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе у капитал јавних предузећа и друштава капитала по основу кога улагач стиче акције или удео, а унети улози су својина јавног предузећа или друштва капитала изузев добара која могу бити искључиво у јавној својини. Одредба члана 72. став 7. истог закона прописује да на непокретностима у државној својини на којима право коришћења има јавно предузеће или друштво капитала чији је оснивач или члан Република Србија, аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе успоставља се **под условима и на начин прописан овим законом**, својина тог јавног предузећа односно друштва капитала изузев на комуналним мрежама, на непокретностима из члана 20. став 2. овог закона и на непокретностима које се на основу овог закона не могу улагати у капитал, односно која могу бити искључиво у јавној својини. Члан 3. дефинише да су у јавној својини природна богатства, (чл. 9) добра од општег интереса и добра у општој употреби (чл. 10) за које је законом утврђено да су у јавној својини, ствари које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, установе и јавне агенције и друге организације чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе и друге ствари које су у складу са Законом о јавној својини. По чл. 18 закона на непокретностима и покретним стварима у јавној својини установе, јавне агенције и друге организације, односно друштва капитала могу имати право коришћења.

Право коришћења непокретности које су у државном власништву не дају кориснику и право располагања истим непокретностима без сагласности власника, а исто тако не води ни аутоматском конвертовању права коришћења у право власништва по Закону о јавној својини обзиром да се и по овом закону (чл.82 ст.1) право својине на основу чл. 72 ст.7, 8 и 9 стиче уписом у јавну евиденцију о непокретностима и правима на њима, а по члану 82. став 2. за овај упис поред доказа о праву коришћења потребан је и акт о сагласности надлежног органа оснивача, измена оснивачког акта и потврда Дирекције да су непокретности пријављене ради уписа у јединствену евиденцију непокретности у складу са законом.

Обзиром да је тужени у стечају, те да се стечај спроводи ради уновчења имовине стечјаног дужника и намирења поверилаца, те да није утврђено да ли је оснивачки улог тужиоца био пренос права својине или права коришћења

спорних непокретности и није утврђено да ли су испуњени услови и спроведена процедура по Закону о јавној својини за претварање права коришћења у право својине на спорним непокретностима преурањен је закључак нижестепених судова да је престало право својине на спорним непокретностима тужиоца, те да је тужени постао власник истих.

Због погрешне примене материјалног права, нижестепени судови нису утврдили шта је био оснивачки улог тужиоца приликом оснивања И. з. и. и п. С. чијом поделом уз оснивање је основан тужени. Обзиром да су предметне непокретности првенствено пољопривредно земљиште није утврђено да ли и по актуелним прописима исто може бити основни капитал друштва капитала које оснива Република Србија, те да ли су испуњени услови и процедура за евентуално претварање права коришћења у право својине туженог на спорним непокретностима.

На основу изложеног, применом члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је укинуо нижестепене пресуде, јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено, те ће првостепени суд након правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања уз правилну примену материјалног права у поновном поступку одлучити о постављеним тужбеним захтевима.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**